

Kongens sigøjnere

Den eksotiske Tajkon-familie stod til at blive udvist fra Danmark i 1906, da Kong Frederik VIII pludseligt dukkede op og gav familien opholdstilladelse.

I 1906 ankom en "sigøjnertrup" på ca. 50 personer med færge fra Sverige til Helsingør. Det var sigøjnerhøvdingen Tjulga Tajkon og hans familie. Den farverige trup med beboelsesvogne og heste vakte stor opsigt i bybilledet og kunne heller ikke undgå at blive bemærket af politimesteren i Helsingør. Politimesteren ankom hurtigt til deres lejr tæt ved Fredensborg med en udvisningsordre, men truppen var heldig for i det øjeblik kom Kong Frederik VIII (1843-1912) ridende forbi. Høvdingen Tjulga Tajkon, hans kone og 17-årige datter, Marietta "Den Skønne", faldt på knæ for kongen og tiggede om at få lov at blive i Danmark. Kong Frederik VIII imødekom deres ønske og gruppen blev sidenhen kendt som "kongens sigøjnere". Familien blev dog udvist fra landet efter kongens død i 1912.ⁱ

Foto: Tajkon-familien. Yderst til højre den unge Marietta. Ubekendt fotograf.

Marietta "Den Skønne" og "bjørnetæmmeren"

En af Tjulga Tajkons børn, datteren Marietta med tilnavnet "Den Skønne", blev gift med den omrejsende bjørnetæmmer Edvard Rosenhagen, der havde dansk statsborgerskab. På den måde fik Marietta også dansk indfødsret og blev dansk statsborger. Parret var kendt for at drikke og skændes meget, og deres ry blandt andre sigøjnere var derfor heller ikke det bedste.

Rosenhagen var en familie, der på mange måder levede op til de fordomme som eksisterede omkring sigøjnere som værende uciviliserede og moralsk defekte, en meget anvendt betegnelse i 1930'erne om folk, der ikke lod sig tilpasse i samfundet. De var ikke meget for fast arbejde men arbejde og tiggede kun, når de manglede penge til dagen og vejen.

De eksotiske sigøjnere

Til trods for at romaerne blev mødt med mange fordomme, vakte de også meget nysgerrighed blandt de bofaste danskere med deres eksotiske fremtræden og fremmede skikke. Rundt omkring i landet optrådte romaer med sang, musik og dans i forskellige forlystelsesetablissemeter. I 1907 efter den nordjyske by Fjerritslev havde haft besøg af en sigøjnertrup, skrev den lokale avis efterfølgende således:

Foto: Tajkon-familien optræder med dans og musik.
Ubekendt fotograf.

*"I Dagens Løb bekendtgjorde de ved Opslag, at de vilde give en stor, udmærket Koncert med Folkedans m.m. på Gæstegivergaarden. Zigøjnerne er jo en stor Sjældenhed her på Egnen, og ca. et Par Hundrede Mennesker benyttede Lejligheden til at tage dem i nøjere Øjesyn ved "Forestillingen" om Aftenen. Koncerten var der ikke meget ved, men des mere livligt gik det til bagefter med Handeler og Spaaen i Hænderne."*ⁱⁱ

I årene 1907 og 1908 optrådte Tajkon-familien i forlystelsesetablissementet "Bondestuen" i Allégade på Frederiksberg i København, hvor Marietta var den store hovedattraktion. I januar 1907 kunne man læse følgende anmeldelse i avisen:

*"Zigøjnerne er bleven en Succes. Det var i Søndags Eftermiddags en hel Folkevandring ud til "Bondestuen", hvor der med Zigøjnerne til Midtpunkt rørte sig et broget Folkeliv."*ⁱⁱⁱ

Edvard Rosenhagens begravelse

I 1938 døde Edvard Rosenhagen efter en ulykke med sine to bjørne. I Husmandsbladet skildrer romaen Gitano Maurus begravelsen:

"Ulykken gjorde et stærkt indtryk overalt, og Edvard Rosenhagen blev fulgt til graven af et stort følge fra nær og fjern: Roskildeborgere og farende folk fra hele Danmark og udlandet mellem hinanden. Damer fra Domkirkens kor sang i kapellet, hvor pastor Müller talte, orkesterforeningens medlemmer blæste koraller på kirkegården, og romaen Daikan, som var fra Stockholm, gav ved graven gribende udtryk for slægt og venners sorg."

Begravelsen illustrerer det fællesskab, som romaerne havde på tværs af landegrænserne og interessen fra den bofaste befolkning over de eksotiske sigøjnere. Marietta, som var analfabet, ernærede sig efter mandens død som spåkone og ved at faldbyde forskellige varer.

ⁱ Henrik Lund. *Flygtninge og indvandrere – 1850-1980*, s. 46.

ⁱⁱ Henrik Lund. *Flygtninge og indvandrere – 1850-1980*, s. 44.

ⁱⁱⁱ Henrik Lund. *Flygtninge og indvandrere – 1850-1980*, s. 51.